

Sundbyberg 2017-04-12

Dnr.nr: S2017/00117/FS

Vår referens:
Martina Bergström

Mottagare
s.registrator@regeringskansliet.se
s.fs@regeringskansliet.se

Remissvar: Nationell läkemedelslista

Handikappförbunden

Handikappförbunden är ett samarbete för 39 funktionsrättsförbund som tillsammans representerar cirka 400 000 människor. Vårt mål är ett samhälle för alla. Vårt arbete grundar sig på mänskliga rättigheter när vi driver medlemmarnas funktionsrätt - rätten för personer med funktionsnedsättningar att fungera på jämlika villkor i samhällets alla delar.

I dag finns uppgifter om patientens läkemedelsbehandling uppdelade i flera olika källor, till exempel patientjournalen, receptregistret och läkemedelsförteckningen. Förutsättningarna för åtkomst till dessa källor varierar dock för patienter och för hälso- och sjukvårdspersonal. Ett annat problem är att inte någon av källorna innehåller information som är fullständig och korrekt. Detta innebär att det är svårt att få en helhetsbild av patientens aktuella läkemedelsbehandling och att det kan uppstå patientsäkerhetsrisker i läkemedelsprocessens olika steg. I promemorian förslås dagens receptregister och läkemedelsförteckning bli ersatta av en så kallad nationell läkemedelslista. Den nationella läkemedelslistan syftar till att tillgodose patientens och hälso- och sjukvårdspersonalens behov av information om en patients läkemedelsbehandling.

Sammanfattning

Handikappförbunden delar överlag promemorians bedömning och tillstyrker i huvudsak förslaget om en nationell läkemedelslista. Vi anser dock att det återstår en del oklarheter vad gäller förslaget.

En nationell läkemedelslista skulle öka patientsäkerheten

Handikappförbunden anser att en nationell läkemedelslista skulle öka patientsäkerheten. Vi anser att det är särskilt positivt:

- att förskrivaren, förutsatt att patienten samtycker, får tillgång till samtliga förskrivna recept. Detta underlättar för patienter som behandlas/har behandlats på olika kliniker och i olika landsting. En sådan tillgång minskar även risken för att läkemedel, som inte ska kombineras, skrivs ut till en patient. Att läkaren får en översikt innebär även en ökad trygghet för individer med kognitiva svårigheter, barn eller andra som har svårt att hålla reda på eller kommunicera vad de använder för läkemedel.
- att förskrivaren får återkoppling om expedierad vara. En sådan återkoppling underlättar uppföljningen av eventuella allergiska reaktioner och minskar risken för fortsatt medicinering av tidigare utsatta läkemedel och/eller feldosering.
- att uppgiften senaste datum för uppföljning eller utsättning av läkemedelsordination finnas med i listan. Detta underlättar en mer systematisk uppföljning av individens läkemedelsbehandlingar.

Samtidigt som vi menar att en nationell läkemedelslista skulle öka patientsäkerheten anser vi att behovsanalysen kunde haft ett tydligare patientperspektiv. Enligt Handikappförbunden borde det primära syftet med en nationell läkemedelslista vara att förbättra för patienten. Den enskilde borde ha möjlighet att bestämma vilka uppgifter man vill dela och vilka man vill dela dessa uppgifter med.

Synpunkter på utredningens förslag

Vi har valt att kommentera en del av utredningens förslag. Vi redogör för våra synpunkter i det följande.

Spärrning av uppgifter

Handikappförbunden anser att det är positivt att förslaget om en nationell läkemedelslista har kompletterats med integritetshöjande insatser. Möjligheten att få sina uppgifter spärrade är särskilt viktig. Vi vill betona att det måste vara enkelt och smidigt att få sina uppgifter spärrade. Enligt promemorian ska ärendet "hanteras skyndsamt". Det finns dock ingen vidare analys av hur pass tidskrävande denna åtgärd uppskattningsvis kan bli. Detsamma gäller upphävandet av en spärr. Kommer det exempelvis vara möjligt att häva en spärr i samband med ett vårdmöte eller kommer det att ta veckor innan spärren hävs? Enligt Handikappförbunden återstår det fortfarande en del oklarheter.

Bevarandetid

Efter en avvägning mellan informationsbehov och integritetsskyddsintresse bedöms, enligt promemorian, en välavvägd bevarandetid vara 5 år. Handikappförbunden anser att det kan finnas anledning att överväga om bevarandetiden bör förlängas i vissa fall, exempelvis för personer med kronisk sjukdom. Registrering av nya läkemedel sker i snabb takt, en person med en kronisk sjukdom kan under en femårsperiod ha behandlats med flera nya läkemedel. Bevarandetiden bör dock endast förlängas i de fall patienten tillåter.

Registrets innehåll

Handikappförbunden tycker att det är beklagligt att promemorian bedömer att det i dagens läge inte finns förutsättningar att föra in uppgifter om läkemedel som hälso- och sjukvården tillhandahåller (så kallade rekvisitionsläkemedel). Vi anser att dessa läkemedel måste bli en del av läkemedelslistan eftersom det skulle minska risken för missförstånd och felmedicinering. Många av våra medlemsförbunds medlemmar får sin vård i primärvården eller i hemmet. Men en del komplikationer som uppstår till följd av deras sjukdomstillstånd behandlas ofta på sjukhus. Kommunikationen mellan dessa olika instanser fungerar inte idag. Patienten får ofta agera budbärare och berätta om vilka läkemedel som man har fått under en sjukhusvistelse. Även om det idag inte är möjligt att inkorporera dessa läkemedel i listan menar Handikappförbunden att det borde vara en tydlig målsättning i det fortsatta arbetet.

Makulering av recept

Risken för inaktuella recept (det vill säga förskrivningar som inte speglar den senaste läkemedelsordinationen) eller dubletter blir mindre med en nationell läkemedelslista. Problemen försvinner dock inte helt med promemorians förslag. Handikappförbunden tycker att det är problematiskt att ordinatorer inte kommer kunna makulera recept från andra ordinatorer. Detta innebär en ökad risk för felmedicinering eftersom inaktuella recept fortfarande kan finnas kvar i patientens lista.

Uppgifter i journal respektive läkemedelslista

Handikappförbunden anser att regelverken på området borde harmoniseras. Sekretess i förhållande till den enskilde själv kan enligt promemorian komma att tillämpas för uppgift om ordinationsorsak. Patienten ifråga kommer dock fortfarande ha tillgång till den uppgiften via sin journal. Det är möjligt att ifrågasätta om det är önskvärt att sekretess i förhållande till den enskilde själv ska tillämpas.

Enligt Handikappförbunden vore det önskvärt att inte behöva spärra samma uppgifter två gånger - alltså både i journalen och läkemedelslistan. Det finns en risk för att missförstånd uppstår. Det är därför viktigt att patienten får tydlig information om att en spärrad uppgift i läkemedelslistan fortfarande kan vara synlig i journalen.

Den registrerades inställning till personuppgiftsbehandlingen

För en patient som inte endast tillfälligt saknar förmåga att ta ställning till om uppgifter ska få behandlas för ändamål som annars skulle kräva patientens samtycke får uppgifter, enligt promemorian, behandlas i den nationella läkemedelslistan, om

- patientens inställning till en sådan behandling så långt som möjligt klarlagts, och
- det inte finns anledning att anta att patienten skulle ha motsatt sig personuppgiftsbehandlingen.

Handikappförbunden anser att det är positivt att den enskildes vilja ska vara vägledande. Beslutet bör inte överlåtas till någon annan

exempelvis genom fullmakt. Det är viktigt att adekvata rutiner för att klarlägga patienters inställning upprättas.

Med vänlig hälsning

Handikappförbunden

Stig Nyman
Ordförande